

SELETUSKIRI

regionaalministri määruse „Maaeluministri 7. juuli 2022. a määruse nr 38 „Haridusasutuses mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllumajanduslikke koostisosi sisaldava toidu pakkumise toetus“ muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määrus kehtestatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 20² lõike 1 alusel.

Määruse muutmise eesmärk on sätestada kõrgem toetuse määr sellise haridusasutuse kohta, kus kasutatakse toidu valmistamiseks vähemalt 50% mahepõllumajanduslikke koostisosi.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna mahepõllumajanduse valdkonna juht Marika Ruberg (5681 8963, marika.ruberg@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283, mari-liis.kivipold@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Heleri Piip (625 6165, heleri.piip@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Haridusasutuses mahepõllumajandusliku toidu pakkumise toetuse (edaspidi *toetus*) eesmärk on aidata kaasa mahepõllumajandusliku tooraine kasutamisele haridusasutuste toitlustamises. Toetus on mõeldud mahepõllumajandusliku toidu pakkumiseks koolieelsetes lasteasutustes ja üldhariduskoolides ning aitab osaliselt hüvitada mahepõllumajandusliku toidu kõrgema hinnaga seotud lisakulud haridusasutuste pidajatele. Mahepõllumajandusliku toidu lastele pakkumine aitab kaasa toidutootmise kestlikkusele ning nende teadlikkuse suurendamisele mahepõllumajandussektorist ja keskkonnahoiust.

Haridusasutuses, kus kasutatakse toidu valmistamiseks vähemalt 50% mahepõllumajanduslikke koostisosi, on mahepõllumajandusliku toidu kõrgema hinnaga seotud lisakulud suuremad, mistõttu on põhjendatud kehtestada ka kõrgem toetuse määr.

Eelnõu punktiga 1 sõnastatakse ümber paragrahvi 3 tekst. Lõikesse 1 koondatakse seni kehtinud toetuse määrad, ehk need määrad, mille alusel antakse toetust siis, kui kalendrikuus on toidu valmistamiseks kasutatud mahepõllumajanduslike koostisosade protsentuaalne osakaal vähemalt 20 protsenti. Sel juhul on toetuse määr ühe koolieelse lasteasutuse lapse kohta 4,90 eurot ja ühe üldhariduskooli õpilase kohta 2,20 eurot kalendrikuus.

Lõikes 2 kehtestatakse uued toetuse määrad, mis kehtivad siis, kui kalendrikuus on toidu valmistamiseks kasutatud mahepõllumajanduslike koostisosade protsentuaalne osakaal vähemalt 50 protsenti. Sel juhul on toetuse määr ühe koolieelse lasteasutuse lapse kohta 6,90 eurot ja üldhariduskooli õpilase kohta 3,70 eurot kalendrikuus.

Toetuse määrade kehtestamisel on arvestatud haridusasutuse toitlustamiskordadega. Koolieelsete lasteasutuste lapsi toitlustatakse kolm korda päevas, üldhariduskoolide õpilasi üks kord päevas. Seetõttu on toitlustamiskulu lasteaialapse kohta päevas suurem kui koolilapsel. Kui kalendrikuus kasutatakse toidu valmistamiseks vähemalt 20% mahepõllumajanduslikke koostisosi, kompenseeritakse lasteaialapse puhul tema toitlustamise maksumusest 0,25 eurot ja koolilapse

puhul 0,15 eurot päevas. Vähemalt 50% mahepõllumajanduslike koostisosade osakaalu korral kompenseeritakse lasteaialapse puhul 0,35 eurot ja koolilapse puhul 0,25 eurot päevas.

Toetust makstakse kuni neli korda kalendriaastas iga kvartali kohta sellele järgneva kvartali esimese kalendrikuu jooksul. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet arvutab taotlejale makstava toetuse suuruse, arvestades toetuse määrasid, haridusasutuses käivate laste arvu ja nende kalendrikuude arvu kvartalis, mille jooksul haridusasutus vastas toetuse saamise nõuetele.

Toetuse arvutamisel arvestatakse kvartali igas kalendrikuus toidu valmistamiseks kasutatud mahepõllumajanduslike koostisosade osakaaluga. Näiteks kui kvartali esimesel kalendrikuul jääb mahepõllumajanduslike koostisosade osakaal alla 20%, siis selle kuu eest toetust ei anta. Kui kvartali teisel kalendrikuul on osakaal vahemikus 20–50%, kasutatakse toetuse arvutamiseks sellist toetuse määra, mis on ühe koolieelse lasteasutuse lapse kohta 4,90 eurot ja üldhariduskooli õpilase kohta 2,20 eurot kalendrikuus. Kui kvartali kolmandal kalendrikuul ületab toidu valmistamiseks kasutatud mahepõllumajanduslike koostisosade osakaal 50%, kasutatakse toetuse arvutamiseks sellist toetuse määra, mis on ühe koolieelse lasteasutuse lapse kohta 6,90 eurot ja üldhariduskooli õpilase kohta 3,70 eurot kalendrikuus.

Eelnõu punktiga 2 sõnastatakse ümber § 8 pealkiri. Muudatus on normitehniline ning tingitud eelnõu punktist 3, mille kohaselt lisatakse määrusesse uus rakendussäte.

Eelnõu punktiga 3 täiendatakse määrust rakendussättega, mille kohaselt antakse 2024. aastal § 3 lõikes 2 sätestatud määra alusel toetust neljanda kvartali kohta. Arvestades määrusega kavandatud muudatuste rakendamiseks, sh IT-lahenduste väljatöötamiseks vajalikku aega, on 2024. aastal võimalik anda kõrgema määra alusel toetust alates neljandast kvartalist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Haridusstatistika andmebaasi 2023/2024. õppeaasta andmete põhjal on mahetoidu pakkumise toetuse sihtrühma suurus 239 498 last, kellest 29% (68 281 last) on koolieelsetes lasteasutustes käivad lapsed ja 71% (171 217 last) on üldhariduskoolide statsionaarse õppe 1.–12. klassi õpilased.

Viimastel aastatel on huvi mahetoitlustamise vastu suurenenud. Kui mahetoitlustamisest teavitanud koole ja lasteaedu oli 2021. aastal 45 (6% Eesti lasteaia- ja koolilastest), siis 2024. aasta I kvartalis pakuti mahetoitu juba 166 haridusasutuses (veidi üle 20% Eesti lasteaia- ja koolilastest). „Mahepõllumajanduse edendamise tegevuskava aastateks 2023–2030“ eesmärk on jõuda 2025. aastaks tasemeni, kus vähemalt 25%-le Eesti lasteaialastest ja üldhariduskoolide õpilastest pakutakse mahetoitu. 2030. aastaks võiks mahepõllumajanduslik toit jõuda kuni 50%-ni Eesti lasteaialastest ja üldhariduskoolide õpilastest.

Praeguse seisuga on Põllumajandus- ja Toiduametit mahetoitlustamisest teavitanud 181 haridusasutust, 152-s neist kasutati toidu valmistamisel vähemalt 20% ning 26-s vähemalt 50% mahepõllumajanduslike koostisosi.

Eelnõu rakendamine ei too kaasa olulist mõju majandusele, elu- ja looduskeskkonnale, julgeolekule, regionaalarengule ega riigi ning kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused on ette nähtud 2024. aasta riigieelarve seaduse § 1 lõikes 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala põllumajanduse, toidu ja maaelu kuludes. Toetuse eelarve 2024. ja 2025. aastal on 2 880 720 eurot.

Määruse rakendamine ei too kaasa tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile.